



## Budget 2011, Gröna sköna Tyresö

Det övergripande målet för planering, budget och beslut inom all kommunal verksamhet ska bidra till långsiktigt hållbar utveckling. För detta krävs ett annat tänkande – från ett ensidigt ”ekonomiskt tillväxtperspektiv” till långsiktig planering. Ekonomi betyder hushållning, och det vi allra mest måste hushålla med är vårt naturkapital. 21 augusti 2010 inföll Earth Overshoot Day (den ekologiska skuldens dag), dagen då mänskligheten börjar leva bortom gränsen för vad det ekologiska systemet tillåter. Föregående år inföll dagen 25 september. Klimatförändringarna är ett tydligt exempel, avskogning, minskad biologisk mångfald, utfiskning och vattenbrist är andra. Resten av året skuldsätter vi systemet och överutnyttjar naturkapitalet, samtidigt som vi ökar på avfallsmängden. På mindre än 8 månader använder vi ekosystemtjänster som det tar jordklotet 12 månader att skapa. 1986 överskreds gränsen för första gången och nu behöver vi 1,5 jordklot för att vår livsstil ska vara ekologiskt hållbar.

Parallellt med den ”ekonomiska tillväxten” (växande BNP) ökar vår ekologiska skuld. Vi använder gemensamt sparkapital i stället för att leva på räntan. Vi tar ifrån kommande generationer – ett uttag som blir allt svårare att betala tillbaka. Sveket mot våra barn och barnbarn, mot oss som lever här idag – där de allra mest utsatta drabbas hårdast, och sveket mot andra arter som utrotas i en allt snabbare takt, kan vi i Miljöpartiet inte stillatigande acceptera. Ett kritiskt förhållningssätt till idén med ständigt växande BNP är nödvändigt – att fiska ut hav och skövla regnskogar ger kortsiktiga finansiella vinster, men ingen reell tillväxt. Tvärtom! Att spekulera i pengar, upphandla till allt lägre priser, importera från frihandelszoner och länder som suger ut människor och natur, tillåta barnarbete, sälja ut offentligt ägda bolag mm ger ingen välfärd. Att tro att marknaden kan lösa gemensamma problem och lämna till spekulanter och börshandlare att utifrån kortsiktiga vinstmotiv besluta över vår framtid är ett högt spel. Ökad sårbarhet och minskat demokratiskt inflytande är bara några av följderna.

Det nyliberala systemet har lett till ett globalt kaos – med kriser i de ekologiska, sociala och ekonomiska systemen. Kriserna öppnar samtidigt upp unika möjligheter att ta itu med de globala problemen – klimatförändringarna, vatten- och matförsörjningen, bristen på ren energi och spridningen av miljöfarliga ämnen.

### Vi skärper Tyresös klimatarbete

FNs klimatpanels mål är att undvika att jordens dygnstemperatur stiger mer än 2 grader, eftersom klimatförändringarna bedöms bli ohanterbara om temperaturen stiger ytterligare. Redan nu märks effekterna av klimatförändringarna och mest i de områden där människor bor som bidragit minst till utsläppen. EU liksom Sverige på nationell och regional nivå, och även Tyresö har satt upp mål om utsläppsminskningar. Men det räcker inte att anta mål – som dessutom är för låga – på hög nivå, utsläppen är lokala och det är på den lokala nivån mycket av klimatarbetet måste ske. Kommunerna är avgörande länkar när överenskommelserna ska förverkligas. Många svenska kommuner har länge haft ett strategiskt och konkret klimatarbete, med antagna mål om minskade utsläpp. Tyresö har tyvärr tappat många år av nödvändigt klimatarbete, men nu ser vi att den borgerliga majoriteten vaknat ur sin törnrosasömn och höjt ambitionerna. Vi ser med tilltro framåt, men höjer ambitionerna ytterligare i vår budget.

Under förra mandatperioden presenterade Miljöpartiet både strategier och åtgärdsförslag som allt som oftast negligerades av att den moderatledda majoriteten. Klimatproblemet angår oss alla och är för avgörande för att låta partipolitik och maktpolitiskt spel stå emellan. Nu har vi både antagit en klimatstrategi och en policy för hållbar upphandling, vilket också Miljöpartiet föreslagit tidigare. Det är ett rejält fall framåt, även om Miljöpartiets ambitioner är högre. Dock får det inte stanna vid ord, utan måste till konkret handling i varje beslut där det finns möjlighet att påverka.

## Ökat välbefinnande

Närhet till natur, kärlek, gemenskap, trygghet, framtidstro och andra sociala och kulturella värden ökar välbefinnandet. Mycket kan påverkas – även i Tyresö. Här finns fantastiska förutsättningar! Vi ser till helheten och det ömsesidiga beroendet mellan naturen, samhället och den enskilde. Vi arbetar förebyggande – med omtanke om barn, unga vuxna och äldre. Ett rikt natur- och kulturliv ger livskvalitet. Välmående och välfungerande människor är bra för samhället, liksom en minskad miljö- och klimatbelastning är avgörande för vår framtid.

Vår politik strävar mot att fördela resurserna så att nu levande och framtida Tyresöbors och andra människors välbefinnande ökar. Vi arbetar för att öka demokratin och delaktigheten i Tyresö. Vi arbetar för jämställdhet och jämlikhet. Vi satsar på förebyggande verksamheter, på barn, unga och äldre, på personalgrupper, på unga arbetslösa, på dem som hamnat utanför och halkat ur systemen. Vi satsar på människan.

Vi ifrågasätter synen på människan som enkom en ekonomisk varelse. Vi ska betraktas och behandlas som det vi är – sociala, kulturella och biologiska individer. Offentligt finansierad verksamhet (betalad med medel från medborgarna) ska inte likställas med en marknad/torghandel. Att reducera medborgarna till kunder som konsumerar vård, skola och omsorg i deras kontakt med kommunen är nedvärderande. Vi är medborgare, elever, patienter, brukare, klienter, resenärer med mera, och ska behandlas därefter – med största respekt.

Vi kan konstatera att den borgerliga majoriteten inom flera politikområden förstärker de gröna inslagen. Frågor som miljöpartiet uppmärksammat och tagit upp i tidigare budgetar finns nu med i alliansens budget för 2011. Det är positivt, men vi kan inte slå oss till ro.

Endast med Miljöpartiet i en politisk majoritet blir det en riktigt grön politik. Det går inte i opposition, utan vi fortsätter arbetet att få ökat stöd av kommuninnevånarna för att ingå en ny majoritet efter valet 2014. Vi har ett långsiktigt perspektiv. Vi är övertygade om att våra satsningar och vår politik kommer att leda till ett trivsammare samhälle och bättre hushållning med resurser (ekonomi) – mänskliga, naturens och finansiella. Miljöpartiet tar ansvar!

<b>BUDGET 2011, GRÖNA SKÖNA TYRESÖ.....</b>	<b>1</b>
<i>Vi skärper Tyresös klimatarbete.....</i>	<i>1</i>
<i>Ökat välbefinnande.....</i>	<i>2</i>
ETT SOCIALT HÅLLBART TYRESÖ.....	4
<i>Värdegrund.....</i>	<i>4</i>
<i>Demokrati.....</i>	<i>4</i>
<i>Jämlikhet och jämställdhet.....</i>	<i>5</i>
<i>Personalpolitik.....</i>	<i>5</i>
<i>Hälsofrämjande verksamhet.....</i>	<i>5</i>
<i>Barnomsorg, förskola, fritidshem, skola och gymnasium.....</i>	<i>6</i>
<i>Kultur och fritid.....</i>	<i>7</i>
<i>Förebyggande verksamhet och insatser för ungdomar.....</i>	<i>7</i>
<i>Äldre och funktionsnedsatta.....</i>	<i>7</i>
<i>Samverkan.....</i>	<i>8</i>
ETT EKOLOGISK HÅLLBART TYRESÖ.....	9
<i>Miljö- och klimatarbete.....</i>	<i>9</i>
<i>Den goda maten.....</i>	<i>9</i>
<i>Exploateringar.....</i>	<i>10</i>
<i>Tyresö gymnasium.....</i>	<i>11</i>
ETT EKONOMISKT HÅLLBART TYRESÖ.....	11
<i>Jämställdhetsintegrering.....</i>	<i>11</i>
<i>Hälsoekonomi.....</i>	<i>12</i>
<i>Uppgörelser.....</i>	<i>12</i>
<i>Exploateringar.....</i>	<i>13</i>
<i>Konkurrens och upphandling.....</i>	<i>13</i>
<i>Effektivare lokalanvändning.....</i>	<i>14</i>
<i>Konsekvenser av ett rödgrönt budgetalternativ på riksplanet.....</i>	<i>14</i>
MILJÖPARTIETS BUDGET JÄMFÖRT MED MAJORITETENS.....	14
<i>Sammantagna satsningar och besparingar med jämförelser i siffror.....</i>	<i>15</i>
<b>BUDGET 2011 (I SIFFROR).....</b>	<b>16</b>
<i>Driftbudget.....</i>	<i>16</i>
<i>Besparingar.....</i>	<i>16</i>
<i>Satsningar.....</i>	<i>16</i>
<i>Kommunstyrelsen.....</i>	<i>16</i>
<i>Barn- och utbildningsnämnden.....</i>	<i>17</i>
<i>Socialnämnden.....</i>	<i>17</i>
<i>Kultur- och fritidsnämnden.....</i>	<i>17</i>
<i>Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden.....</i>	<i>17</i>
MILJÖPARTIET DE GRÖNA YRKAR ATT KOMMUNFULLMÄKTIGE BESLUTAR OM.....	18

# Ett socialt hållbart Tyresö

## Värdegrund

Värderingar, attityder, erfarenheter och kunskaper påverkar vårt bemötande av våra medmänniskor. Tyresö kommuns värdegrund ska omfatta all verksamhet så att, jämställdhets-, barn-, äldre- och funktionshinderperspektiven tydliggörs. Vi ska sträva efter total jämlikhet. Det är viktigt att de olika perspektiven synliggörs, eftersom genus och normer kan påverka bemötandet. Personal ska utbildas i hbt-frågor, med syftet att komma bort från värderingar som utgår från heterosexuella normer. En viktig grund är invånarnas hälsa och livskvalitet. Fortbildning krävs för att alla ska bli sedda och känna sig förstådda. Arbetet ska bedrivas i enlighet med FN:s Barnkonvention och Tyresös tillgänglighetsprogram. Ingen diskriminering ska få förekomma. Vid kommunens övergripande tillgänglighetsarbete ska kognitiva och psykiska funktionsnedsättningar uppmärksammas.

Att stå utan tak över huvudet kan drabba alla, även dem utan drogproblematik och/eller psykisk ohälsa. Det kan till exempel vara utav skäl som familjekonflikter, där en person kan behöva ett tillfälligt boende några dagar för att ordna upp sin tillvaro. "Tak över huvudgaranti" eller ett tillfälligt boende, kan förebygga och bidra till minskat våld i relationer, där konflikt uppstått. Inte alltför sällan leder konflikter till misshandel när den ena parten stängs ute från bostaden. I de allra flesta fallen är det män som i desperation utövar våld för att ta sig tillbaka till "sitt" boende, då andra alternativ saknas.

- Ta fram handlingsprogram för våldsutsatta kvinnor och barn som brottsoffer  
(ryms inom ram)
- Ta fram en plan på "Tak över huvudet-garanti", ingen ska riskera att stå utan sängplats  
(ryms inom ram)

## Demokrati

Demokrati kan inte tas för självklart – demokrati måste ständigt återvinnas. Att arbeta för ett ökat politiskt intresse är väsentligt, eftersom demokratin legitimeras genom människors tillit. Här krävs insatser, i synnerhet i områden med lågt valdeltagande. Men för Miljöpartiet är demokrati mer än att medborgarna får rösta vart fjärde år. Det angeläget att människor engagerar sig, men engagemanget måste också tas på allvar av dem som sitter på makten. Tyvärr har vi under åren fått erfara många exempel på toppstyre och maktfullkomlighet i Tyresö. Det gäller t ex dålig insyn och sena möteshandlingar, saker som gör det svårt att sätta sig in i ärenden, hinna kontakta tjänstemän och innevånare och förankra politiken i sitt parti.

Vi vill utveckla demokratin och uppmuntra fler människor att delta i dialog och debatt, kring beslutsprocesser och i det politiska arbetet. Småbarnsföräldrar, egna företagare och personer som lever med funktionsnedsättning ska kunna delta. För att öka medborgarnas intresse för politiken, särskilt ungdomars ska fler demokrativerktyg prövas. Genom öppna nämndmöten, ungdomsråd, kommunträffar om ekonomi och planer, lokala folkomröstningar etc, vill vi vitalisera demokratin. Demokratins arbetsformer måste ständigt diskuteras och förnyas.

Politikers arvoden ska vara rimliga, med nivåer som inte skiljer alltför mycket från vanliga lönenivåer i samhälle. Miljöpartiet vill inte ha ett nytt frälse med höga arvoden.

- En halvtidstjänst för arbete med demokratifrågor  
(+ 0,3 Mkr)

## Jämlikhet och jämställdhet

Alla beslut ska fattas utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Förhållningssättet gäller i kommunens hela verksamhets- och ansvarsområden, och vid bemötandet av invånarna. Arbetet ska bedrivas systematiskt och integreras i årsredovisningar och styr- och uppföljningsprocesser. Inom kommunens ansvarsområde finns både genusskillnader och ojämlikhet i hälsa, mellan grupper med olika ekonomiska och sociala villkor. Våld mot kvinnor och barn ska motverkas – i hemmet, på arbetsplatsen och i offentligheten. Fördelningen av skattemedel ska fördelas jämt mellan könen – genusbudget eller jämtegrering är ett verktyg. Viktigt är också att säkerställa att kommunens personal har jämställda löner.

- Ny central tjänst med ansvar jämställdhetsfrågor **(+ 0,5 Mkr)**
- Fortsätta arbetet med utvärdering och uppföljning av lönekartläggning, samt rätta till osakliga löneskillnader. Rapporteringen av jämförelser av lönenivåer ska ske i faktiskt krontal, ej i procent **(ryms inom ram)**

## Personalpolitik

Tyresö kommun ska vara en garant för personalens goda hälsa och ha en hälsofrämjande arbetsmiljö. Utvecklad friskvård på arbetstid, friskvårdsbidrag och satsningar på individuell utformad rehabilitering ska finnas, liksom fortbildning och kunskapsutveckling. En god arbetsmiljö minimerar sjukfrånvaron som fortfarande är för hög.

Ledningen tillsammans med fackliga organisationer och personal, ska ta fram förslag till större självbestämmande, där personalen ges större inflytande över sitt arbete och sätten att nå målen. Arbetstidsmodeller anpassade till personalens önskemål, arbetsbyten och mentorskap är verktyg att använda. Arbetstidsförkortning för personal med fysiskt och psykiskt tunga arbeten är också prioriterat. Osakliga löneskillnader ska ej förekomma. Ett kontinuerligt arbete med lönekartläggningar och uppföljningar och utvärderingar av dessa, är därför nödvändigt.

- Arbeta med större medinflytande och självbestämmande **(ryms inom ram)**

## Hälsofrämjande verksamhet

Tyresö kommun har fantastiska möjligheter att främja hälsa och förebygga sjukdom och ska bistå kommuninvånarna med att förbättra sin psykiska och fysiska hälsa. Den psykiska ohälsan är stor och allt fler barn är i behov av samhällets stöd och resurser. Anmälningarna av barn som far illa i hemmen är många, liksom kostnaderna för vård av barn och unga.

Hälsopedagogik kan användas som verktyg för ökad jämställdhet. Forskning visar att lek i skogen kan bidra till ökad jämställdhet. Klätterställningar, gungor, sandlådor och cyklar – den tillrättalagda miljön på förskolor, kan förstärka könsroller och maktstrukturer hos barn. Åtskilliga forskningsrapporter visar att små flickor och pojkar ofta ges helt olika erbjudanden i lek och bemöts med olika förväntningar och krav. Pedagoger kan genom leken utmana barnen och uppmuntra mod, empati och hjälpsamhet utifrån varje barns behov.

Det psykiska tillståndet är tätt sammankopplat med förmågan att ta till sig kunskap, men kopplingen kunskap och hälsa saknas nästan helt inom Tyresös skolvärld. Pedagogik handlar om meningsskapande, att vid kunskapsinläringen se till hela människan och samspelet med omvärlden. Den hälsopedagogiska forskningen visar att undervisningssituationerna förbättras med utevistelser, skolträdgårdar och gröna skolgårdar och att elever tillgodogör sig språk- och matematikundervisning på ett bättre sätt.

Vi ser stor potential att utveckla hälsofrämjande och hälsopedagogiska aktiviteter för barn, för äldre och för personer med kognitiva, psykiska och/eller fysiska funktionsnedsättningar. Grön hälsa och rehabilitering – där naturens stärkande och läkande kraft används, kan hjälpa människor att bibehålla och återfå sin hälsa, funktionsförmåga och livskvalitet – oftast helt utan läkemedel och biverkningar. Konceptet rymmer terapiträdgårdar, trädgårdsarbete, fysisk aktivitet, eller till exempel en vilsam miljö med möjlighet att återhämta sig från stress.

Att umgås med djur inom äldreomsorgen är beprövat och har också glädjande införts i Tyresö. Samma koncept kan användas i arbetet med ensamkommande barn och flyktingar, där språk- och kulturbarriärer lättare överbryggs. Vårdhundar kan användas för habilitering av personer med funktionsnedsättning.

- Hälsofrämjande och hälsopedagogiska projekt under 2011, med inriktning mot barn, unga, äldre, personer med funktionsnedsättning, samt kommunanställda (+ 1,5 Mkr)

## Barnomsorg, förskola, fritidshem, skola och gymnasium

Barnen är vår framtid, att satsa på barn och unga är den viktigaste investeringen ett samhälle kan göra. Mer personal inom barnomsorg och skolor behövs för att skapa lugna och trygga miljöer. Det behövs även mer resurser för att ge goda förutsättningar för en kvalitativ utbildning och personlig utveckling. Vi ser gärna större engagemang från föräldrar, men lägger också ett större ansvar på samhället. Om man på allvar ska kunna hävda att arbetslinjen gäller, krävs troligtvis barnomsorg på obekvämt arbetstid. För att framöver kunna hävda att trivsamma Tyresö omfattar alla, krävs därmed omprioriteringar.

Hur kommer det sig att barnen går sjungande till förskolan och småklasserna för att sedan i högstadiet må så dåligt att de skär sig, dricker och till och med prövar narkotika? Är det de stora grupperna som gör att var och en inte blir sedda som de unika varelser de är? Beror det på att vi vuxna springer för fort i arbetslivets ekorrhjul för att få råd att köpa alla nya prylar, istället för att umgås med våra barn och ungdomar? Beror det på betygshets i skolan och ökade krav i samhället – hur man ska se ut och vara för att bli godkänd? Beror det på att man känner oro för minskade möjligheter att leva ett dragligt och meningsfullt liv, när miljö- och klimatproblemen förvärras i en allt snabbare takt?

Den försämrade psykiska ohälsan är en varningsklocka. Att fritidshemmen mer eller mindre fungerar som förvaringsstationer är oacceptabelt. Barnen får otillräckliga förutsättningar, och resursbristen skapar en onödigt stressig situation för våra anställda. Vi skapar bättre förutsättningar genom;

- Minskade barngrupper i förskolan (+ 3,0 Mkr)
- Utredda behovet av barnomsorg på obekvämt arbetstid (ryms inom ram)
- Höjd skolpeng för fler lärare i grundskolan (+ 5,0 Mkr)
- Förstärkning av socioekonomisk ersättning (+ 1,0 Mkr)
- Ökad personaltäthet till fritidshemmen (+ 2,0 Mkr)
- Hälsofrämjande- och pedagogiska insatser (+ 1,0 Mkr, finns under annan rubrik)

## Kultur och fritid

Det finns mycket forskning kring kulturens betydelse för människors utveckling och hälsa. Kulturen är ett viktigt pedagogiskt verktyg och kan också användas för att bearbeta ohälsa och sjukdom. Ett rikt kultur- och föreningsliv är angeläget eftersom kulturen en stor glädjekälla, både vid egen utövning och i upplevelsen av andras kulturutövning.

Miljöpartiet värnar Kulturskolan i Tyresö. Kulturskolan erbjuder många betydelsefulla aktiviteter, i synnerhet för icke idrottsintresserade. Kulturskolan ska vara öppen för alla och inte enbart förunnat dem med högre inkomster.

Tyresös bibliotek är viktiga samlings- och mötesplatser för kommuninvånarna, särskilt det centrala biblioteket som även rymmer en konsthall. Vi håller söndagsöppet på huvudbiblioteket och lägger till resurser för att personal ska finnas tillgänglig under öppettiderna. Vi gör flera kultur- och fritidsinsatser;

- En särskild kulturpeng riktas till alla barn i grundskolan (+ 0,2 Mkr)
- Kulturskolan förstärks med en tjänst (+ 0,5 Mkr)
- Huvudbiblioteket håller söndagsöppet (+ 0,4 Mkr)
- Fritidsgårdar i alla kommundelar införs (+ 1,0 Mkr)
- Höjt föreningsstöd (+ 0,5 Mkr)
- Ingen höjning av avgift av taxa till fritidsklubbsverksamhet (+ 0,1 Mkr)

## Förebyggande verksamhet och insatser för ungdomar

Otrygghet, våld, alkohol, droger och kriminalitet hänger samman. Stor alkoholkonsumtion och växande psykisk ohälsa bland Tyresös barn och unga, tydliggör samhällets brister och behovet av åtgärder. Med förebyggande arbete kan några ungdomar räddas ifrån att hamna snett – med långtgående konsekvenser, förenat med stora samhällskostnader och personliga tragedier. Att inte satsa på barn i ett tidigt skede kan på sikt få oanade kostnader för samhället – en enda individ kan ge upphov till mångmiljonbelopp. Kommunen kommer inte att belastas alla kostnader, men det är ändå väsentligt att kommunen arbetar förebyggande med tidiga insatser.

Det är viktigt att unga känner sig och blir delaktiga i samhället. Förslaget om satsningen ”Ung i Tyresö” där alla mellan 18 och 24 år kan få hjälp med arbete, praktik eller studier inom 30 dagar är mycket positivt. Vi hoppas att det även innebär fler ungdomsjobb inom kommunens verksamheter och inom kommunens bolag, Tyresö bostäder. Detta var något Miljöpartiet föreslog i budget 2010. Vi vill också se över möjligheten att stödja småföretagare verka inom kommunen, om de erbjuder ungdomar sommarjobb och/eller betald arbetspraktik några veckor under sommaren.

- Drogförebyggande verksamhet (Smart Ungdom) (+ 0,2 Mkr)
- Sommarjobb till fler ungdomar (+ 0,5 Mkr)

## Äldre och funktionsnedsatta

God hälsa, social samvaro och stimulerande aktiviteter är viktigt i alla åldrar för att kunna uppleva mening och sammanhang. Miljöpartiets främsta ambition med omsorgen av äldre och de funktionsnedsatta, är att ge ökad livskvalitet, kontinuitet och trygghet. Vår budget skapar förutsättningar för bättre service, ökad hälsa och välbefinnande.

Vi gör en generell satsning på omsorgen genom satsning på ökad personaltäthet. Vi understryker vikten av vård och omsorg i offentlig regi. Alltför stor andel privata utförare riskerar att leda till stigande kostnader och svårigheter att följa upp kvalitet och arbetsvillkor. Särskilt viktigt är hälsofrämjande verksamhet, personalinflytande och kompetensutveckling.

Behov och önskemål ska i möjligaste mån tillgodoses inom omsorgen. Viktigt är att stödja och avlasta engagerade anhöriga och uppmuntra och tillvarata frivilligengagemanget. Vi vill utveckla specialiserade boenden med husdjur, inriktning på kultur, språk och sexuell läggning.

Alla ska kunna komma ut varje dag och par har rätt att bo tillsammans. Vi vill ha fler hälsofrämjande mötesplatser för samvaro – för utövande och upplevelse av kultur och fysisk aktivitet. Kommunen ska stödja intressen som exempelvis boulespel som utövas av många äldre.

Trots fortsatta satsningar på utbyggnad av äldreomsorgen är antagligen dessa satsningar inte tillräckliga. Miljöpartiet är precis som PRO och SPF oroliga för att majoritetens budgetförslag inte kommer att ge våra äldre en god omsorg. Vi föreslår därför att kommunfullmäktig uppdrar till kommunstyrelsen att tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp under 2011, tillsammans med PRO och SPF, för att utreda behoven och den långsiktiga utvecklingen under resterande del av mandatperioden.

- Ökad personaltäthet, vikariepool (+ 1,2 Mkr)
- Hälsofrämjande aktiviteter (+0,5 Mkr, finns med under annan rubrik)
- Utredda behoven av äldreomsorg/särskilt boende för dementa (ryms inom ram)

## Samverkan

Tyresö kommun ska systematiskt samverka med andra aktörer och innefatta kvalitetsfrågor och uppföljning. Samverkan är särskilt viktig kring folkhälsoarbetet, hälso- och sjukvården, omsorgen, äldreomsorgen, psykiatrin och beroendevården. Ingen person ska riskera att hamna mellan stolarna genom oklar ansvarsfördelning eller bristande samverkan. Samverkan behövs för att den service som samhället ger den enskilde ska bli effektiv, ge bra bemötande och god tillgänglighet. Samverkan är också väsentligt när det gäller kollektivtrafiken, där kunskap och kännedom om lokala förhållandena finns inom kommunen, men där landstinget beslutar.

Samverkan är en nyckel till framgång och viktiga samverkanspartners är Stockholms läns landsting, sociala företag, (själv)hjälp- och brukarorganisationer, kvinnojourer, hälsoinriktade företag med flera. Vi vill ytterligare förbättra samarbetet med det lokala näringslivet och utveckla sociala företag inom kommunen. Det behövs insatser, där sociala kooperativ kan vara en del av lösningen, till exempel för unga utan fullgjord skolgång och för personer med utländsk bakgrund.

- Kommunstyrelsen får uppdrag att ta fram modeller för systematisk samverkan mellan Tyresö kommun och relevanta aktörer enligt ovanstående (ryms inom ram)



# Ett ekologisk hållbart Tyresö

## Miljö- och klimatarbete

Den borgerliga majoriteten satsar på energieffektivisering och på att nå målen i klimatstrategin. Det är bra, men Miljöpartiet vill att Tyresö kommun ska bli ett föredöme i miljö- och klimatarbetet. Arbetet för hållbar utveckling ska skärpas, vilket också är nödvändigt om vi ska kunna leva upp till lokala, regionala och nationella mål och åtaganden. Vi efterlyser satsningar på förnyelsebar energi, där kommunen bygger mindre produktionsanläggningar för sol- och vindenergi.

Kommunens utsläpp av växthusgaser måste snarast inventeras för att målen i klimatstrategin ska kunna förverkligas. Vi vill forcera energieffektiviseringen och bygga energisnålt. Vi vill planera för hållbart resande – göra kollektivtrafiken mer attraktiv, öka andelen som går och cyklar, stimulera bilpooler, samla in matavfall för rötning till fordonsgas, verka för en biogaspump i kommunen med mera. Miljökrav, sociala och etiska krav ska ställas vid upphandlingar. För att på allvar satsa på klimatfrågorna behövs ytterligare en heltidstjänst.

Tyresöborna behöver också de satsningar som Miljöpartiet i Stockholms läns landsting gör i sin budget. Det gäller kollektivtrafikkort som gäller både på land och vatten, sänkt pris på 30-dagarskortet, återinförande av enkelbiljetten, samt ökade satsningar på kollektivtrafiken. Det behövs en stark politik som säger nej till att bygga Förbifart Stockholm, Södertörnsleden och Norviks hamn i Nynäshamn. Detta är nödvändigt om vi ska minska utsläppen och klara finansieringen av välfärden. Kraftfulla åtgärder behövs för att minska resandet och styra över trafik till miljöanpassade transportslag. Att öka kollektivtrafikresandet främst i de yttre delarna av länet är en av de viktigare miljö- och klimatinsatsen.

Kollektivtrafiken måste byggas ut och bli bättre och mer tilltalande, så att de som idag kör bil förändrar sitt beteende och byter färdväg. En lösning kanske kan vara spårbilar, åtminstone i de områden där det idag inte finns spår. Systemet ska på sikt byggas ihop till en ring runt hela Stockholms län, som kompletterar befintlig spårtrafik. En spårbilsring i Stockholms län skulle vara samhällsekonomisk. Det är vår förhoppning att regeringen beslutar om en pilotbana i Stockholm eller Södertälje. För miljön, nya innovativa näringar och kollektivresenärerna ser vi fram mot det regeringsbeslutet.

Tyresö kommun ska utveckla bilpoolen, genom att köpa en funktionstjänst av en kommersiell aktör. Bilpoolen ska användas för kommunens transporter och upplåtas till kommuninvånarna när bilarna är lediga. Erfarenheter från bland annat Nacka kommun visar att utöver miljövinster, så är det ekonomiskt fördelaktigt med en utvecklad bilpool.

Kommunen ska underlätta kretsloppsanpassade avloppslösningar för enskilda fastigheter och engagera sig för att rädda Östersjön.

- Ökad ambition för miljö- och klimatåtgärder (+ 2,5 Mkr)
- Förstärkning med minst en tjänst inom klimatområdet (+ 0,5 Mkr)

## Den goda maten

Maten är en nödvändighet, men också en stor källa till glädje. Inom kommunens verksamheter ska maten så långt det är möjligt vara lokalt tillagad, ekologisk och utan onödiga tillsatser. Maten ska vara aptitlig, hälsosam, näringsriktig och god. Eleverna presterar bättre och våra äldre mår bättre, dessutom belastas miljön i mindre grad.

Vi måste bort från kortsiktigt tänkande, halvfabrikat och fokus på billiga produkter – ofta innehållandes många tillsatser och kemikalier. Det är faktorer som kvalitet, smak, hälsa, pedagogik, miljö, klimat och etik (djur och människor) som ska vara ledande. Vi vill se mer närproducerad, lokalt tillagad mat ifrån grunden, större andel ekologiska och rättvisemärkta produkter, hänsyn till djurrätt vid upphandling, mer klimatsmart mat med mindre kött.

Tyresö borgerliga majoritet föreslår i budget 2011 att satsa på fler tillagningskök och har som målsättning att minst nå upp till 25% ekologiska livsmedel 2012. Detta är bra, men ambitionen borde vara att nå målet redan 2011. Med mer ekologiska produkter som potatis, morötter, baljväxter och mjölk, kan vi klara det nationella målet på 25 procent till 2011 (det som egentligen skulle vara uppfyllt 2010).

Genom att välja rättvisemärkta produkter bidrar vi också till att arbetare får rimliga löner och till hållbar utveckling i de länder där dessa livsmedel produceras.

Mat ska vara en del av den pedagogiska verksamheten – vid tillagning och vid övrig köksverksamhet. Det är mycket positivt att den borgerliga majoritetens äntligen har ändrat sitt hårdnackade motstånd mot tillagningskök på förskolor och skolor.

Med Miljöpartiets matpolitik kommer säkerligen fler barn och ungdomar att vilja äta maten som erbjuds (ca 40 procent av gymnasieeleverna ratar maten). Vi räknar också med att svinnet som kostar Tyresö kommun 1 miljon kronor årligen kommer att minska. Matavfall och rester ska samlas in och rötas till biogas.

- Bättre råvaror, mer ekologiska och klimatsmarta varor och rättvis handel (+ 0,2 Mkr)

## Exploateringar

Vi vill se en lägre exploateringsgrad i kommunen, i synnerhet i Östra Tyresö. Vi avbryter exploateringen i strandnära områden som genom klimateffekter på sikt hotas av översvämningar. Kommunen har det senaste året höjt kraven för att minska energianvändningen. Det är bra, men ambitionerna måste ökas både genom att ställa högre energikrav, främja ekologiskt byggande och lågenergihus/passivhus.

Vi ska tillämpa balanseringsprincipen. Principen bygger på att den som exploaterar ett område ansvarar för att de värden som då går förlorade, återskapas på samma eller en närbelägen plats. Det handlar om att balansera värden - ekologiska och rekreativa funktioner, inte automatiskt ersätta befintliga objekt.

Lägre exploateringsgrad, innebär att Tyresö måste ta ställning till vilka vi ska bygga för. Boendeplaneringen ska utgå ifrån behov och i mindre grad utifrån efterfrågan, samt leda till minskad segregation. För Miljöpartiet kommer byggandet av bostäder som möter ungas och äldres behov först. Vi är även positiva till mer blandad bebyggelse än vad som är situationen idag – Miljöpartiet vill minska boendesegregeringen.

Den borgerliga majoriteten har höjt VA-taxan, bland annat på grund av för låga anslutningsavgifter. I juni 2009 höjdes taxan med ca 550-700 kronor om året för alla lägenheter och villor i kommunen. Miljöpartiet anser att anslutning till kommunalt vatten och avlopp ska vara självfinansierat och inte subventioneras av Tyresös övriga VA-kollektiv.

- Miljökonsekvensbeskrivningar ska tas fram vid all detaljplanering (+ 0,5 Mkr)
- VA-taxan ska omfördelas, anslutningsavgiften ska vara självfinansierad
- Boendeplaneringen ska ske utifrån behov, och inte ensidigt utifrån efterfrågan

## Tyresö gymnasium

Miljöpartiet vill att Tyresö gymnasium blir en profilskola för hållbar utveckling, en profil som genomsyrar hela verksamheten. Eleverna ska erbjudas kunskaper om förutsättningar, hinder och målkonflikter för hållbar utveckling. Exempelvis ska man inom byggprogrammet erbjuda kurser som ger kunskaper om byggtekniker som minskar hälso-, miljö- och klimatbelastningen jämfört med konventionellt byggande.

Fordonsprogrammet ska erbjuda kurser som ger kunskap och medvetenhet kring fordons och biltransporters hälso- och miljöbelastning och möjligheterna att minimera dessa. Ekonomiskt inriktade program ska erbjuda kurser i social ekonomi, miljöekonomi, ekologisk ekonomi och företags sociala ansvar (CSR). Ungt företagande ska ta fram affärsidéer med hållbar utveckling som utgångspunkt.

Samarbetet mellan hälso- och miljöinriktade företag och socialt ansvarstagande företag ska öka. Stödet till elever som vill starta egna företag ska stärkas. För att ytterligare förstärka hållbarhetsprofilen ska solceller och/eller solfångare placeras på gymnasiebyggnaden.

Miljöpartiet är positivt till att Tyresö gymnasium ingår avtalet om den gemensamma prislistan. Förslaget möjliggör en initiering av arbetet med hållbarhetsprofil, höjning av kvaliteten i undervisningen och busskort till alla elever, vilket vi tidigare föreslagit.

Fördelningen av resurser ska vara jämställd. Inga större ekonomiska skillnader ska förekomma mellan pojk- och flickdominerade gymnasieprogram. I övrigt är Miljöpartiet mycket positivt till att den borgerliga majoriteten

- Initiera arbetet med hållbarhetsprofil på gymnasiet **(ryms inom ram)**
- Jämställd fördelning av resurser mellan pojk- och flickdominerade gymnasieprogram.

## Ett ekonomiskt hållbart Tyresö

Tyresö kommun ska styras effektivt och ansvarsfullt i ett långsiktigt perspektiv. Vi vill behålla en oförändrad skatt, utan att äventyra skola och omsorg. Skattepengarna ska fördelas rättvist mellan könen. Verksamheterna ska fungera lika bra för alla, oavsett kön, etnicitet, sexuell läggning och ålder. Effektivare lokalutnyttjande sänker energianvändning och kostnader. Kommunens energianvändning ska minska. Alla kommunens förvaltningar ska arbeta för en minskad miljö- och klimatpåverkan. Sociala, etiska och miljökrav ska ställas vid kommunal upphandling.

### Jämställdhetsintegrering

Genusbudget, jämställdhetsintegrering eller (förkortat) jämtegrering innebär att analyser görs av de olika konsekvenser som fördelningen av skattemedel får för kvinnor respektive män. Basen i arbetet är könsuppdelad statistik. Jämställdhetsintegrering som verktyg ger svar på hur vi ska arbeta för att uppnå jämställdhet, det vill säga vilken strategi som ska användas. Hänsyn till jämställdhet ska tas när åtgärder som påverkar människor planeras, genomförs och/eller utvärderas. Insatserna kan innebära att normer ifrågasätts och att resurser omfördelas. Sveriges Kommuner och Landsting har samlat verktyg för att underlätta jämtegrering.

- Genusbudgetering införs i Tyresö kommun för att säkerställa att skattemedlen fördelas rättvist mellan kvinnor/män och flickor/pojkar **(ryms inom ram)**

## Hälsoekonomi

Naturmiljön har ett stort rekreativvärde för Tyresös invånare. Bostadsnära grönområden är betydande för människors hälsa och välbefinnande, där den fria uteleken också har en positiv påverkan på barns utveckling. Det är viktigt att inte överexploatera tätortsnära oaser i en missriktad iver att utveckla dem. Behovet av tystnad och stillhet har aldrig tidigare varit större i vår högljudda, stressade tid och aldrig har tystnaden varit mer hotad. Viktigt är att följa vårt fattade beslut – att minska antalet bullerutsatta bostäder.

Miljöpartiet vill lyfta fram kulturens positiva betydelse i ett vidare perspektiv. Ett rikt förenings- och kulturliv bidrar till en attraktiv kommun, då kultur främjar folkhälsa, livskvalitet, samhälls- och näringslivsutveckling. Föreningsbidrag och kulturstöd ska fördelas jämt mellan könen. Tyresös bibliotek är viktiga samlingsplatser för kommuninvånarna. Att hålla huvudbiblioteket stängt på söndagar, som också inrymmer konsthallen är en dumsnål besparing. Böcker, tidningar, tidskrifter och andra medier är otillgängliga en dag i veckan. Hyreskostnaden för denna dag uppgår till 470 000 kr per år.

Hälsoekonomiska beräkningar visar att hälsofrämjande och förebyggande insatser lönar sig. Hälsoekonomiska analyser görs oftast i ett samhällsperspektiv, där vinsterna redovisas och hämtas hem av olika huvudmän. Vid olycksfallsprevention belastas ofta kommunerna, medan landstinget hämtar hem vinsterna. Vid rehabiliteringsinsatser är det landstingen som bär kostnaderna medan kommuner, arbetsgivare med flera får ta vinsterna. Hälsovinsterna i form av ökad upplevd livskvalitet och förbättrad privatekonomi tillfaller individen. Hälsoekonomi synliggör suboptimeringar som är följderna av nuvarande stuprörsorganisationer och tunnelseende. Här är exempel på kunskaper som finns idag;

- Hälsoinformation till en kostnad av 1 kr ger 5 kr i minskade samhällskostnader, preventionsprogram kring alkohol ger vinst på 5,60 kr per satsad krona, och skadeprevention för 10 miljoner kr ger 10 miljoner kr i minskade hälso- och sjukvårdskostnader samtidigt som arbetsgivarna minskar sina kostnader med 30–40 miljoner kr.<sup>1</sup>
- Rådgivning med hälsosamtal kan minska fallskador hos personer över 65 år, vilka kostar samhället ca 5 miljarder kr per år, varav hälften belastar landstinget.<sup>2</sup>
- Inom rehabiliteringsområdet finns flera goda exempel på hälsoekonomisk lönsamhet.<sup>3</sup>

## Uppgörelser

Tyresö kommun ska i största mån undvika ekonomiska uppgörelser med anställda som inte längre anses önskvärda. Miljöpartiet har bristande insyn i personalärenden, men har då och då uppmärksammat förfarandet. Vi anser att det är dålig hushållning av kommunens resurser och Tyresös invånares (skattebetalarnas) egendom. Det är också ett hårdhänt förfarande från en arbetsgivare och något som kan få stora negativa konsekvenser för den före detta anställde.

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att initiera en utredning om förfarandet gällande ekonomiska uppgörelser med (f.d.) anställda **(ryms inom ram)**

<sup>1</sup> Förebygga eller bota, Om kostnadseffektiva sjukdomsförebyggande metoder i hälso- och sjukvård, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting.

<sup>2</sup> Fallprevention, Regionalt vårdprogram 2008, Stockholms läns landsting

<sup>3</sup> Samhällsekonomiska effekter av samordnad rehabilitering, Lars Hagberg, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting

## Exploateringar

Vi sänker ambitionerna vad det gäller utbyggnaden av Tyresö. Miljöpartiet anser att vi måste hålla igen med investeringar, dels för att klara driften av kärnverksamheterna och dels för att inte använda upp kommande generationers resurser.

Investeringarna planeras till 330,1 miljoner kr 2011, 255,8 miljoner 2012 samt mer modesta 44,1 miljoner 2013. Tyresö kommun kommer att öka upplåningen, få ökade kapitalkostnader och driftkostnader av föreslagna investeringar. Miljöpartiet ser det som nödvändigt att återremittera förslaget med ambitionen att minska investeringsprogrammet med 50 mkr 2011 och 50 mkr 2012.

Kommunens prioritet ska vara att möta Tyresös ungas och äldres behov av bostäder. Fler hyresrätter behöver byggas, men det har försvårats genom den förra borgerliga regeringens borttagande av räntebidrag och investeringsstöd.

- Byggnad med prioritet på unga och äldre

## Konkurrens och upphandling

Med konkurrensutsättning pressas priserna på kommunala tjänster. Besparingarna betalas dels av dem som utför arbetet – genom lägre lön och sämre villkor, och dels av medborgarna som får sämre insyn och ofta sämre kvalitet. Den som arbetar för Tyresö kommun – oavsett inom eller utanför kommunen, ska göra det på rimliga villkor och inte riskera hälsan eller att bli dåligt behandlad.

Den offentliga sektorn ska vara ett föredöme vid upphandling för att nå en hållbar utveckling. En vanlig missuppfattning är att kommuner alltid måste välja lägsta pris. Tyresö kommun är en relativt stor upphandlare. Genom att ställa adekvata krav kring aspekter såsom kvalitet, sociala och etiska frågor, djurskydd, hälsa, miljö och klimat, kan kommunen driva på utvecklingen mot en hållbar produktion, hållbara produkter och tjänster. Det viktiga är att dessa krav specificeras noga i upphandlingsunderlaget, och att kraven följer de EG-rättsliga principerna, som bland annat innebär att de ska vara icke-diskriminerande och relevanta för ändamålet med kvalitetskravet. Våra skattepengar får inte användas så att människor i fattigare länder utnyttjas. Att köpa rättvisemärkta varor till kommunens verksamheter är ett effektivt sätt att visa global solidaritet.

Krav på energieffektivitet, transporter och materialval ska ställas utifrån klimatkrav och livscykelanalys. Det är också en skyldighet, vilket framgår av EG-direktiv, av propositioner och riksdagsbeslut. Om Tyresö kommun svarat upp mot sitt ansvar och sin skyldighet hade till exempel inte upphandlingen av simhallen kunna genomföras på de valda premisserna. Genom upphandlingspolicyn som antogs 4 november 2010 i kommunfullmäktige, hoppas Miljöpartiet att Tyresö kommun kommer att agera som den ansvarstagande aktör kommunen ska vara.

Genom att utöka samarbetet med Södertörnskommunerna, effektiviseras upphandlingen och resurser frigörs vid Tyresö kommuns upphandlingsavdelning. Vi räknar med en besparing på 0,5 miljoner kronor, därutöver att upphandlingarna kan göras till 2,0 miljoner kronor lägre kostnader.

- Samordnad administration genom gemensam upphandling på Södertörn (+2,5 Mkr)

## Effektivare lokalanvändning

Tyresö kommun använder för våra gemensamma verksamheter ca 200 000 kvm. Genom lokaleffektivisering av centrala förvaltningen och uthyrning av friställda ytor frigörs resurser som behövs för att klara kärnverksamheterna, Vi måste bli bättre på att använda våra lokaler effektivt genom öppnare kontorsmiljöer och flexiblare användning. Då kan vi minska den totala lokalytan i Tyresö kommun. Miljontals kronor förslösas genom förstörelse och onödig förslitning av våra gemensamma tillgångar varje år. Kommunen har de senaste åren uppmärksammat dessa frågor. Bland annat drivs projektet skattjakten, för att få fler vuxna runt våra skolor, förskolor och andra lokaler på helger.

- Effektivare lokalanvändning
- Utåtriktad information om kostnaderna för skadegörelse

## Konsekvenser av ett rödgrönt budgetalternativ på riksplanet

Med en rödgrön valseger hade Tyresö kommun fått ytterligare många miljoner att lägga på "kärnverksamheten". För de kommande två åren hela 29 miljoner kr. Därtill fanns också riktade statsbidrag som Tyresö kunde tillgodogöra sig på uppemot 6 miljoner kr för 2011.

## Miljöpartiets budget jämfört med majoritetens

Varje människa har behov av att bli sedd och bli bekräftad. När föräldrar och samhälle misslyckas med uppgiften och ansvaret, ökar risken för in- och utagerande beteenden. Med satsningar på barn och unga minskar antagligen också skadegörelse och nedskräpning. Ökad personaltäthet inom barnomsorg, minskade barngrupper, fler lärare, mer resurser till fritidshemmen, utökat kulturutbud och fritidsgårdsverksamhet, innebär att barn och unga går en ljusare framtid till mötes. Förutsättningarna att tillgodogöra sig kunskaper och sociala färdigheter ökar. Insatser som gynnar hälsa och minskar riskerna för sjukdom, har på både kort och lång sikt väsentlig betydelse för kommunens ekonomi.

Vi minskar investeringarna, effektiviserar lokalanvändningen och administrationen. Vi prioriterar verksamheter för barn, unga och äldre, samt för dem som behöver samhällets stöd. Vi väljer en lägre investeringsram, då vi vet att dagens investeringar för lånade pengar ska betalas av skattebetalarna i Tyresö. Skulden belastar nästa generation och räntekostnaderna och tillkommande driftskostnader, betyder minskat utrymme för verksamheter vi värnar.

Den kommunalpolitiska verksamheten är viktig för att möjliggöra politiskt arbete och engagemang. Men besparingar inom kommunens verksamheter måste också gälla oss politiker. Vi har alla ett ansvar och vi i miljöpartiet vill ta vårt! Därför sänker vi arvoden till oss förtroendevalda och de politiska partierna.

Vi i opposition tvingas år efter år att förhålla oss till (enligt oss) oekonomiska beslut som får avsevärda negativa effekter i det långsiktiga perspektivet. Vi ser med oro på kortsiktighet och marknadsanpassade lösningar som mer gynnar vinstdrivande företag än Tyresös invånare. För att på ett seriöst sätt beräkna samhällsekonomiska effekter, är vi övertygade om att längre tidshorisonter måste användas vid budgeteringen. För att visa att vår politik gör skillnad görs en grov uppskattning och vi räknar hem några av våra förebyggande och hälsofrämjande satsningar. På sikt uppskattas mångdubblade positiva kostnadseffekter.

Vi konstaterar att för oss som inte sitter i majoritet blir budgeten endast en markering som kommuninvånarna kan ta del av och se hur vi prioriterar. Våra omprioriteringar är marginella sett till hela budgetomslutningen. En förutsättning för att vår politik ska få genomslag är att vi ingår i en majoritet som sätter hållbar utveckling främst, inte en majoritet som har valfrihet som måtto. Med ovanstående ord och följande sidor med omprioriteringar överlämnar vi vårt budgetförslag till kommunfullmäktige.

### **Sammantagna satsningar och besparingar med jämförelser i siffror**

Miljöpartiet i Tyresö gör andra specificerade satsningar på 22,1 miljoner kr, jämfört med den borgerliga majoriteten. Vi gör andra besparingar på 25 miljoner kr. Vi har därmed ett större överskott på 2,9 miljoner kr, ett överskott som ska avsättas till pensionsåtagandet, en förpliktelse som nu är uppe i 763 miljoner kronor.

Miljöpartiet förordar lägre investeringsram som innebär lägre avskrivningskostnad och lägre räntekostnad till 5 procent. Detta påverkar driftbudgeten positivt redan år 2011. Syftet är att motverka ökad upplåning, då låneskulden nu, enligt prognosen är 426 miljoner kronor och förväntas öka med ytterligare 265 miljoner kronor med den borgerliga majoritetens budget.

# Budget 2011 (i siffror)

Miljöpartiets förslag till förändringar jämfört med den borgerliga majoritetens förslag.

## Driftbudget

### Besparingar

a) Vårdnadsbidraget avskaffas	- 2,5
b) Sänkt partistöd och politikerarvoden	- 2,0
c) Minskade lokalkostnader (effektiviseringar och uthyrning)	- 1,0
d) Lägre räntekostnader pga lägre investeringsvolym	- 2,5
e) Självfinansierad parkeringsövervakning	- 0,3
f) Minskat anslag till KS förfogande	- 1,5
g) Lägre administrativt stöd privata skolor och förskolor	- 1,5
h) Inget bidrag till enskilda vägföreningar	- 0,8
i) Minskat inköp av programvara, öppen källkodsprogram	- 1,0
j) Ej subventionering av vandrarhem/näringslivsverksamhet	- 2,5
k) Minskning av köpt reklam	- 0,8
l) Minskat resande och administration till följd av bilpool	- 0,5
m) Minskad belastning på socialförvaltningen	- 0,5
n) Mindre skadegörelse på kommunens egendom	- 0,5
o) Samordnad administration, gemensam upphandling på Södertörn	- 2,5
p) Samordnad fakturahantering	- 1,0
q) Lägre socialbidrag	- 0,5
r) Minskad uppräknig av KS budget och förvaltningsgemensamma kostnader	- 2,6
<b>Totalsumma</b>	<b>- 25,0 Mkr</b>

### Satsningar

#### Kommunstyrelsen

Ansvarig för jämställdhetsarbete och genusprojekt (Central tjänst, halvårseffekt)	+ 0,5
Klimat- och miljöarbete (heltid halvårseffekt + åtgärder)	+ 3,0
Fler miljöbilar och bilpool	+ /- 0
Demokratiutveckling, halvtidstjänst	+ 0,3
Ökad andel ekologisk mat	+ 0,2
<b>Delsumma</b>	<b>+ 4,0 Mkr</b>



## **Barn- och utbildningsnämnden**

### **Förskolan**

Höjd Barnomsorgspeng- mindre barngrupper + 3,0

### **Grundskolan**

Höjd skolpeng – för fler lärare + 5,0

Höjning av socioekonomisk ersättning + 1,0

Kultur i skolan till barn som ej omfattas av statliga satsningen + 0,2

### **Fritidshem**

Ökad personaltäthet + 2,0

### **Fritidsgårdar**

Fritidsgårdar i alla kommundelar + 1,0

Hälso pedagogik och hälsofrämjande verksamhet + 1,0

### **Delsumma**

**+ 13,2 Mkr**

## **Socialnämnden**

### **Omsorg om äldre och funktionsnedsatta**

+ 1,2

(Ökad personaltäthet, vikariepool)

Hälsofrämjande aktiviteter + 0,5

Drogförebyggande verksamhet (Smart Ungdom) + 0,2

### **Delsumma**

**+ 1,9 Mkr**

## **Kultur- och fritidsnämnden**

Söndagsöppet på huvudbiblioteket i Tyresö centrum + 0,4

Förstärkning med 1,0 tjänst på kulturskolan + 0,5

Ökat föreningsstöd + 0,5

Inga höjda avgifter i fritidsklubbarna + 0,1

### **Delsumma**

**+ 1,5 Mkr**

## **Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden**

Fler sommarjobb + 0,5

### **Delsumma**

**+ 0,5 Mkr**

## **Byggnadsnämnden**

Miljökonsekvensbeskrivning av detaljplaner + 0,5

### **Delsumma**

**+ 0,5 Mkr**

### **Totalsumma**

**+ 22,1 Mkr**

**Miljöpartiet de Gröna yrkar att kommunfullmäktige beslutar om**

- att fastställa utdebiteringen för 2011 till 19,48 per skattekrona**
- att den höjda barnomsorgspengen ska gå till färre barn i grupperna**
- att den höjda skolpengen ska gå till fler lärare**
- att utveckla fritidsgårdsverksamheten i varje kommundel**
- att öka anslagen med 2 miljoner kr till fritidshemmen**
- att införa ytterligare en tjänst på Kulturskolan för att minska kön till populära instrument**
- att sänka politiska arvoden med 2 miljoner kr**
- att två gånger om året genomföra ungdomsfullmäktige i Tyresö kommun**
- att öka stödet till drogförebyggande verksamhet (föreningen Smart Ungdom)**
- att inte höja avgiften till fritidsklubbarna**
- att satsa ytterligare 3 miljoner kr på miljö- och klimatåtgärder, med ytterligare en heltidstjänst på klimatområdet**
- att öka andelen ekologiska produkter och klara nationella mål på 25 % till 2011**
- att införa genusbudgetering i Tyresö kommun för att säkerställa att skattemedlen fördelas rättvist mellan kvinnor/män och flickor/pojkar**
- att initiera fler hälsofrämjande och hälsopedagogiska verksamheter under 2011**
- att kommunfullmäktig uppdrar till kommunstyrelsen att tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp under 2011 tillsammans med PRO och SPF, för att utreda behoven av äldreomsorg/särskilt boende för dementa, och den långsiktiga utvecklingen under resterande delen av mandatperioden.**
- att återremittera investeringsbudgeten med syfte att dra ner den 50 miljoner kr**
- att i bifalla Miljöpartiet de Grönas förslag till budget för år 2011**